

توسعه مفهوم نبوت پیامد منفی یکسان‌انگاری وحی و تجربه دینی است

از تبعات منفی یکسان‌انگاشتن تجربه دینی با تجربه نبوی، این است که شهودها را با وحی یکسان می‌گیریم که این خود موجب توسعه مفهوم نبوت می‌شود...

از تبعات منفی یکسان‌انگاشتن تجربه دینی با تجربه نبوی، این است که شهودها را با وحی یکسان می‌گیریم که این خود موجب توسعه مفهوم نبوت می‌شود.

آیت‌الله سیدمصطفی محقق داماد، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، در گفت‌وگو با سرویس اندیشه خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، در مورد «وجه تمایز تجربه دینی و تجربه نبوی» ضمن بیان مطلب فوق گفت: تعریف تجربه دینی، بستگی به بار معنایی دارد که از «تجربه» برداشت می‌کنیم.

وی در ادامه سخنان خود افزود: نظریه تجربه دینی ابتدا در فضای غرب مطرح شد و سپس اقبال لاهوری برای اولین بار در جهان اسلام از این اصطلاح استفاده کرد، اقبال در کتاب «احیای تفکر دینی در اسلام» اصطلاح تجربه دینی را به جای «شهود» استعمال کرد.

استاد دانشگاه شهید بهشتی در مورد تبعات منفی یکسان‌انگاری تجربه دینی با تجربه نبوی عنوان کرد: از مشکلات این نظریه این است که شهود مراتب مختلفی دارد که درجه شدید و اعلای آن وحی است، ولی افراد، دارای شهودهای عرفانی مختلفی هستند و خطری که در مورد یکسان‌انگاری وحی با تجربه دینی وجود دارد این است که شهودهایی که افراد در هر مقام شخصی دست می‌یابند به نوعی منجر به توسعه مفهوم نبوت شود.

مترجم کتاب «مطالعات تطبیقی در فلسفه اسلامی» افزود: البته عده‌ای از عرفا وحی را شهودهای عرفانی یکسان پنداشته‌اند، اما این مطلب با برخی از اعتقادات رایج و مشهور ما مطابقت نمی‌کند؛ چرا که تجربه نبوی مختص به خود نبی است.

مدرس مدرسه عالی شهید مطهری خاطرنشان کرد: اگر ما آن مفهومی که اقبال لاهوری در مورد تجربه دینی مطرح کرده است را قبول کنیم، منجر به این می‌شود که تجربه نبوی با همه تجربه‌های شهودی که افراد دارند، یکسان تلقی شود، و همچنین منجر به این می‌شود که هر کسی ادعای پیامبری کند، ولی این با اعتقادات ما سازگار نیست، ما معتقدیم که حد ممیزی میان تجربه نبوی و سایر تجربه‌های دینی وجود دارد که بسط تجربه نبوی را امکان نمی‌دهد.

وی اظهار کرد: تجربه دینی، تجربه شخصی است و تجربه شخصی صدق‌اش مشخص نیست؛ چرا که اگر بگوییم همه تجربه‌های شخصی حق است، به هر حال، حالت صدقش موجه نیست؛ چرا که امکان دارد فردی به خاطر استعمال دارویی یک حالتی برای او پیدا شود، برای فهم مطابق با واقع بودن این حالت، نمی‌توانیم به برهانی تمسک کنیم.

مترجم کتاب «سیر فلسفه در جهان اسلام» در پایان سخنانش افزود: وقتی که نظریه تجربه دینی در غرب و دنیای مسیحیت مطرح شد، در فضای مسیحی این مسئله راحت‌تر تبیین شد؛ لذا در فضای معنوی و مسیحی غرب، این مسئله قبول شد، اما در فضای اسلامی، یک تفاوت بسیار عمیقی وجود دارد و این مربوط به برداشت‌های مسیحی و برداشت‌های اسلامی از وحی و نبوت است.

خبرگزاری قرآنی